

BORLÄNGE

Protokoll

Finskt förvaltningsområde (FFO) - KS utskott för social hållbarhet

Samrådsmöte 30 november 2021 kl 18-20

Maserskolans aula

Ca 30 deltagare från den sverigefinska minoriteten

Deltagare från Borlänge kommun:

Karin Örjes, vice ordförande i kommunstyrelsen och ordförande i kommunstyrelsens Utskott för social hållbarhet

Tommy Leppänen, Borlänge kommuns representant i Finska samarbetsgruppen

Åsa Granat, kommundirektör

Carina Johansson, enhetschef för Tolkförmedlingen

Kristina Westhed, utvecklare med ansvar för administrativa frågor kopplat till FFO

1. Välkommen!

Karin hälsar alla varmt välkomna till samrådsmötet, som är det första på ganska länge.

Det är mycket glädjande att så många har tagit sig tid att komma till mötet.

Deltagarna enas om att det går bra att prata svenska under mötet och att tolken som medverkar översätter endast vid behov.

Karin presenterar sig, som vice ordförande i kommunstyrelsen, men även som ordförande i kommunens utskott för social hållbarhet. Utskottet ligger under kommunstyrelsen och arbetar för att stärka den sociala hållbarheten, delaktighet och hälsa. Utskottet ansvarar bland annat för kommunens åtaganden inom finskt förvaltningsområde. Detta innebär att arbeta för att stärka minoritetens skydd och inflytande samt verka för att minoritetsspråket hålls levande och utvecklas. Borlänge kommun är finskt förvaltningsområde sedan 2013.

Kvällens samrådsmöte ska ses som ett första viktigt steg i att utveckla dialogen mellan kommun och minoritet. Vi behöver diskutera vad vi som kommun kan bli bättre på och utveckla, men även lyfta det som förhoppningsvis fungerar bra. Vi kommer att ha fler samrådsmöten framöver, så detta möte ska bara ses som ett avstamp för ett fortsatt och utvecklat samarbete mellan Borlänge kommun och minoriteten. Genom samverkan kan vi tillsammans utveckla olika typer av verksamheter och skapa en handlingsplan för det fortsatta arbetet med finskt förvaltningsområde. Karin tycker att det känns mycket positivt och roligt att så många visar intresse för att vara delaktiga i arbetet. Jan Bohman, kommunstyrelsens ordförande, skulle ha deltagit vid kvällens samrådsmöte, men har tyvärr fått en vattenskada i sin lägenhet och därför tyvärr tvingats lämna återbud. Har ni några frågor/synpunkter som ni vill ställa/framföra till Jan så kommer vi självklart att se till att dessa vidarebefordras till honom.

Åsa Granat, kommundirektör, presenterar sig. Åsa har arbetat som kommundirektör i ca tio år och berättar att hon arbetar mycket nära politiken, utan att själv vara en. Det känns viktigt för Åsa att vara med på detta möte. Hon är med för att lyssna och lära och berättar att hon "har stora anteckningsblocket" med sig. Åsa berättar att hon är intresserad av hur kommunen kan bli bättre tillsammans med er. Borlänge kommun är en ganska stor kommun, med en hel del utmaningar att hantera. Det är viktigt att ni känner att kommunen finns till för er, hör gärna av er så att vi som kommun kan lotsa er rätt.

Tommy Leppänen presenterar sig. Tommy är politiker och kommunens politiska representant i finskt förvaltningsområdes samarbetsgrupp. Det är viktigt att minoriteten talar om vad ni skulle önska från Borlänge kommun och att det även framkommer vad vi gjort och gör tillsammans.

Carina Johansson presenterar sig. Carina arbetar som enhetschef för Tolkförmedlingen och berättar att hon kommer att presentera sitt och sin verksamhets arbete lite närmare senare under mötet. Som finsktalande borlängebo har du rätt att få använda ditt modersmål i kontakt med kommunen. Det är viktigt att vi hittar bra rutiner för detta i sammanhang där det inte finns finsktalande personal.

Kristina Westhed presenterar sig. Kristina arbetar som utvecklare i Borlänge kommun och sedan 2021 är ett av hennes uppdrag att ansvara för administrativa frågor kopplade till finskt förvaltningsområde. Kristina har arbetat med kommunens internationella frågor i snart 25 år och ser fram emot att vidareutveckla samarbetet tillsammans med representanter från den sverigefinska minoriteten i Borlänge.

2. Framtida arbetssätt – finskt förvaltningsområde

Representanter från kommunen informerar om förslag till framtida arbetssätt för finskt förvaltningsområde. Grundtanken är att av de statliga medel som kommunen erhåller för finskt förvaltningsområde ska andelen som går till samordnare minska. Detta öppnar upp för ett större anslag till konkreta aktiviteter/insatser, direkt riktade mot minoriteten. Det är viktigt att vi i detta arbete säkrar inflytande för minoriteten. Samarbetsgruppen, som framförallt diskuterar språk och kultur, har tidigare bestått av representanter från företrädesvis kommunen och ett antal föreningar. I framtiden vill vi öppna upp samarbetsgruppen så att alla som så önskar får möjlighet att delta.

Det finns beslut tagna i kommunstyrelsen om att vi som kommun ska bjuda in till två olika typer av möten. Samrådsmöten (1 ggn/år), som vi har här idag, då vi diskuterar övergripande frågor och det finns möjlighet att lyfta frågor brett. Dessutom genomförs samarbetsmöten, där man framförallt diskuterar aktiviteter/insatser/behov kopplade till språk och kultur. Tommy ansvarar för samarbetsgruppen, tillsammans med Kristina. Vid sidan av detta kan det komma att bli aktuellt med möten kring specifika frågor som exempelvis äldreomsorg, förskola, tolkförmedling osv. Till dessa möten kommer då ansvariga för respektive verksamhet, både tjänstemän och politiker, att medverka.

3. Så fungerar Tolkförmedlingen

Carina Johansson, enhetschef för Tolkförmedlingen, informerar om enhetens arbete.

Det är myndigheten, dvs Borlänge kommun, som beställer och betalar för tolkar.

Myndigheten ringer Tolkförmedlingen och bokar tid/plats. Tolken får möjlighet att förbereda sig inför uppdraget. Det är kunden, dvs Borlänge kommun, som betalar för tolken.

Som privatperson betalar du ingenting. Tolken är inte bara till för Borlängebo utan för myndighetspersonen likaså. I möten mellan medborgare och kommunala verksamheter är det viktigt att budskapet kommer fram och blir rätt. Myndigheten avgör om en tolk ska bokas.

Som finskspråkig Borlängebo har du rätt att prata finska med kommunen. Carina uppmanar till att vid behov nyttja tolk, inte mellanhänder. "Grannen" ska inte ringa för att hjälpa till med översättningen, då det exempelvis kan komma följdfrågor från myndighetspersonen. Svaren riskerar att bli fel och ärendet tar längre tid. Se till att nyttja tolk, tolken är opartisk och har tystnadsplikt. Använd inte heller anhöriga, exempelvis barn. Det kan finnas känsliga saker som man inte vill tala om för sina barn, vilket i värsta fall exempelvis skulle kunna leda till fel behandling i samband med att man söker vård eller liknande.

När man nyttjar tolk kan det ske direkt på plats eller via telefon. Tack vare användandet av tolk via telefon har man möjlighet att snabbare få hjälp av tolk. I Borlänge finns en finsktalande tolk, men kommunen har möjlighet att nyttja fler tolkar, i regionen och i landet som sådant. Man kan därför oftast få hjälp snabbt, vanligtvis inom några minuter, ibland tar det något längre tid. Akuten använder alltid telefontolk. Finsk tolk efterfrågas inte särskilt mycket, yngre generationer har förmodligen inte samma behov.

Deltagarna fick möjlighet att ställa frågor, direkt till Carina:

Fråga: Om jag är dålig och behöver hemtjänst? Hur förklarar jag det för Servicecenter? Servicecenter kopplar inte vidare till Tolkförmedlingen. Varför kan det inte finnas knappval, som när man exempelvis kan välja engelska när man ringer till vissa myndigheter?

Svar: Jag har haft möte med Servicecenter idag och vi ska ha ytterligare ett möte på fredag. Det är på gång att skapas rutiner för finsk tolk via Servicecenter.

Det finns flera aspekter/perspektiv. Många vill inte mötas av en röst utan av en människa, inte bara trycka 1, 2 osv. Det finns många som ger upp då, lägger på luren. Kommunen har gjort ett medvetet val att inte ha knappval.

Fråga: Hur snabbt kan man få tag på tolk via Servicecenter?

Svar: Det beror bl a på tid på dygnet. Kan handla om 5 sekunder, 10 minuter och har man otur kan det ta lite längre tid. Med hjälp av tolk kan du som medborgare prata om allt med kommunen, exempelvis bygglov, äldreomsorg och andra frågor.

Fråga: Jag kontaktade Servicecenter med anledning av att jag har behov av finsktalande tolk, nästa vecka på tisdag. De lovade återkomma, men har inte ringt tillbaka.

Svar: Så får det inte fungera! Kontakta mig om det skulle hända igen.

Fråga: Var ringer man om man är i behov av tolk?

Svar: Man ringer kommunen, dvs kommunens "växel"/Servicecenter. Därefter är det Servicecenter som kontaktar berörd enhet och beställer tolk. Det är utifrån detta vi kommer att arbeta fram fungerande rutiner och arbetssätt.

Fråga: Om man inte ens kan säga "jag vill prata finska" på svenska, när man ringer till Servicecenter. Vad händer då?

Svar: Servicecenter hör nog att det är finska som talas. Eller kanske borde vi lära Servicecenter att säga: "Vill du prata finska?", på finska.

Fråga: Ser man i Servicecenter vilket nummer som ringt? Om man exempelvis inte orkar vänta och lägger på.

Svar: Vi är osäkra på om Servicecenter ser vilket nummer som ringt upp.

Fråga: Hur gör man för att få tolk till bokad möte med kommunal handläggare, exempelvis behovsbedömare, socialtjänst m fl?

Svar: Om du har en bokad tid med tjänsteman för möte, se till att i förväg även boka tolk till detta möte. Genom att ringa Servicecenter, som i sin tur kontaktar berörd enhet som får boka tolk.

Fråga: Hur många finsktalande tolkar finns det i Borlänge idag?

Svar: Det finns en finsktalande tolk i Borlänge, ytterligare en i Dalarna och sedan samverkar vi med ytterligare sex auktoriserade tolkar utanför länet. Vi samarbetar med 19 andra tolkförmedlingar runt om i Sverige.

Fråga: Kanske kan det vara bra att inrätta en tolkjour, som är öppen vissa dagar/timmar varje vecka för att hjälpa till?

Svar: Tolkförmedlingen arbetar dygnet runt. Du kan få hjälp med de frågor du har till kommunen, sjukvården, Tunabyggen m fl. Nyttjandet av finsk tolk är låg idag. Det är ytterst sällan en privatperson ringer till Tolkförmedlingen för att boka finsktalande tolk. Om det skulle visa sig att behovet är större än det ser ut idag, eller om behovet/efterfrågan skulle öka, då får vi helt enkelt rekrytera fler finsktalande tolkar.

Fråga: Personer ringer ofta till mig för att få hjälp med finska språket, dvs de vill att jag ska hjälpa till med att tolka/översätta. Jag vill hjälpa mina medmänniskor, men det blir för mycket för mig och jag gör dessutom detta helt ideellt. De kan höra av sig nästan vilken tid som helst på dygnet.

Svar: Detta är fel väg att gå. Ditt privatliv måste respekteras. Be personerna ringa kommunens Servicecenter istället och be om att de i sin tur beställer tolk via Tolkförmedlingen.

Fråga: Är Servicecenter kommunalt? Är de som arbetar där kommunanställda?

När personerna rekryterades fanns det krav på flerspråkighet, exempelvis finska?

Svar: När vi anställde personal till Servicecenter var ambitionen att anställa flerspråkig personal, så långt det var möjligt. Men, när man ringer till Servicecenter kan olika personer svara och det är därför omöjligt att veta vilka språk den som svarar behärskar.

Vi ska undersöka om det idag finns finsktalande personal som arbetar på Servicecenter.

Fråga: När man skickar mail till kommunen på finska, vad händer med det mailet?

Man får nämligen aldrig någon återkoppling på sitt mail. Inte ens ett mail som säger att man tyvärr inte förstår finska/kan svara.

Svar: Detta är inte bra. Vi bör undersöka detta närmare och skapa rutiner för hur mail på finska ska tas om hand och besvaras.

4. Fika

Det bjuds på julsmörgås, pepparkakor och kaffe/te.

5. Synpunkter på Borlänge kommun

Karin informerar om ekonomi och arbetssätt kopplat till finskt förvaltningsområde.

Kommunen erhåller årligen 990 000 kronor i statsbidrag. En större del av statsbidraget har på senare år gått till samordningstjänst av FFO, ca 650 000 kr. Tanken framöver är att denna post skall minska till förmån för större anslag till konkreta insatser/aktiviteter kopplade till verksamheter och direkt riktade till den finska minoriteten. Innan den årliga budgeten tas, dvs fördelning av statsbidrag till olika poster, ska denna samrådats i hållbarhetsutskottet. Det finns alltså möjlighet att komma med åsikter innan kommunen fastställer budgeten. Åsa framför att det är viktigt att det finns möjlighet, för de som så önskar, att ta del av information kring hur statsbidraget används och till vad. Kanske är det önskvärt att samla information på ett och samma ställe.

Representant från minoriteten frågar om det finns möjlighet att läsa verksamhetsplaner, protokoll från samrådsmöten, samarbetsmöten och utskottsmöten. Finns dessa på nätet?

Karin meddelar att hållbarhetsutskottets beslut finns på kommunens hemsida, eftersom dessa protokoll är offentlig handling. Vad gäller protokoll från möten med exempelvis samarbetsgruppen finns idag inte protokoll att tillgå på samma sätt. Hur vill ni att det ska vara? Minoriteten framför som svar att det skulle vara bra om minnesanteckningar från samrådsmöten och möten med samarbetsgruppen läggs ut offentligt, så att "vanligt folk" ser vad som diskuteras och planeras. Exempelvis vilka kulturaktiviteter (musik, teater mm) som är på gång så att man i god tid kan planera in detta och hänga med. Det som beslutats i samarbetsgruppen ska finnas på kommunens hemsida. Sedan tidigare har det utlovats att denna typ av minnesanteckningar ska läggas ut på kommunens hemsida, men så har ännu inte skett. Det är viktigt att även programblad etc finns på hemsidan.

Hur ska vi informera varandra? Enligt deltagare vid mötet har inte alla tillgång till dator.

Det fungerar därför inte att bara lägga ut information på kommunens hemsida.

Enligt deltagare vid mötet kan information skickas till finska PRO och andra föreningar.

Karin menar att vi tillsammans kan utveckla bra rutiner steg för steg. Det är viktigt att hitta sätt att informera/kommunicera som passar och når målgruppen. Karin lyfter även frågan om annonsering. Hur ska det annonseras, var och när? Kan en stående annons i Annonssbladet, som beskriver vad som är på gång, vara något att satsa på? Representanter från den finska minoriteten tycker att det låter som ett bra förslag. Det annonseras för lite idag och många missar därför vad som är på gång och därmed även möjligheten att delta.

Det framförs synpunkter kring att många barn glömt det finska språket och att äldre personer glömt det svenska språket. Kanske skulle man kunna använda delar av statsbidraget till att anordna studiecirkel/språkkurser (finska för nybörjare och fortsättningskurser) via exempelvis ABF?

Det pågår insatser, med stöd från statsbidraget, inom förskolan. Insatserna handlar om finskspråkiga

aktiviteter riktat mot förskolebarn och ska ses som en försöksverksamhet. Intresset från familjer/föräldrar har hitintills varit lågt. Förskola och grundskola skiljs åt. Hemspråksundervisning inom skolan går på en annan budget.

Den sverigefinska minoriteten har rätt att använda sitt modersmål i kontakt med kommunen. Kommunens Servicecenter har ansvaret för att lotsa rätt och vid behov hjälpa till med att anlita finsk tolk mm. Enligt representant från minoriteten har detta inte fungerat på flera år.

Till vad används pengar inom äldreomsorgen? Det finns ingen finsk avdelning inom äldreomsorgen ännu. Hur skulle den sverigefinska minoriteten vilja att "äldreomsorg på finska" ser ut? Enligt deltagare vid mötet har det genomförts flera möten kring detta område genom åren, men ingenting har hänt. Kommunen menar att det funnits beredskap på Nyhöjden att skapa en finsk avdelning, men det har inte funnits någon tydlig efterfrågan. Enligt deltagare vid mötet har många en negativ syn på Nyhöjden. Tyvärr kan kommunen inte öppna en avdelning i väntan på ett eventuellt framtida behov. Finns behov? Här går bilderna isär. Den kommunala organisationen har inte känt av en efterfrågan, men enligt målgruppen finns behov av en finsk avdelning inom äldreomsorgen. För att klara ut detta och andra frågor kopplade till äldreomsorg föreslår kommunen det bjuds in till ett möte med fokus på just detta område.

Deltagare vid mötet tar upp det faktum att caféet på Tunagården lagts ner. Träffpunkten för finsktalande var mycket uppskattad. Alla besökare trivdes, de fick möjlighet att prata finska trivdes, fika, lyssna på musik mm. Det finns ett stort behov och intresse av att skapa en ny träffpunkt för finsktalande, hos de finsktalande.

Tolkförmedlingen arbetar dygnet runt. Det är dock få finsktalande som nyttjar finsk tolk. Privatpersoner ringer ytterst sällan till kommunen och ber om att få stöd av en finsktalande tolk. Istället nyttjas privata kontakter, vilket inte är rätt väg att gå. Kommunens tolkförmedling samarbetar med 19 andra tolkförmedlingar runt om i Sverige. Om behovet av finsk tolk ökar i Borlänge kan kommunen rekrytera fler tolkar lokalt.

Personerna som arbetar på Servicecenter är kommunanställda. Kommunens ambition är att ha flerspråkig personal anställd på Servicecenter, men oavsett vem som svarar när ni ringer så ska ni ha möjlighet att få hjälp med tolkning. Ni ska kunna prata finska i kontakt med kommunens olika verksamheter. Deltagare vid mötet berättar att då man skickar mail på finska får man inget svar, inte ens ett svar att man inte kan svara. Karin konstaterar att det finns frågor som kommunen måste se över och förbättra.

Finska föreningen läggs ner vid nyår 2021/2022.

Karin sammanfattar de viktigaste frågorna som framkommit vid dagens möte:

- information/kommunikation – vi måste skapa ordning och reda, struktur och fungerande rutiner
- information om samarbetsgruppens verksamhet, planer och beslut måste göras lättillgänglig
- samarbetsgruppen ska vidgas så att alla som så önskar får möjlighet att delta
- Annonsbladet är en bra kanal för informationsspridning
- information kan även spridas via föreningar
- det finns ett stort behov av att diskutera behov kopplat till äldreomsorgen – möte ska anordnas

- det finns önskemål om återinrättande av en träffpunkt för finsktalande – kommunen ska undersöka möjligheter för att genomföra detta
- kommunen bör titta närmare på varför Nyhöjden har dåligt rykte bland de finsktalande borlängeborna

6. Tack för ikväll!

Mötet avslutas.

Vid tangentbordet,

Kristina Westhed